

การศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษาไทย

A STUDY OF THAINESS CHARACTERISTICS AMONG SOCIETY EXPECTATIONS FOR STUDENT OF
THAI HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

พันธุ์พนิต ช้างจันทร์¹, จตุพล ยงสร และ จักรกฤษณ์ โปณะทอง
Punpanit Changjun¹, Chatupol Yongsorn, and Chakrit Ponathong
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Faculty of Education, Srinakharinwirot University
E-Mail: punpanit.changjun@gs.swu.ac.th¹

Received 14 September 2021; Revised 20 November 2021; Accepted 2 March 2022.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย และ 3) ศึกษาการบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้สอนและผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มีประสบการณ์การทำงานและความเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย รวมทั้งสิ้น 15 คน ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านจิตสำนึก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยมี 3 ปัจจัยหลัก คือ ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ความนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ และความเจริญของเทคโนโลยี และ 3) การบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยของแต่ละสถาบันอุดมศึกษายังคงมีอยู่ เพียงแต่ในแต่ละแห่งจะมีมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับจุดเด่นอันเป็นอัตลักษณ์ของสถาบัน รวมไปถึงการเล็งเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

คำสำคัญ: คุณลักษณะ ความเป็นไทย นิสิตนักศึกษา สังคมคาดหวัง

Abstract

This research is a qualitative research. The objectives of this research were 1) to study Thainess characteristics among society expectations for students of Thai higher education institutions, 2) to study factors that have an effect on Thainess characteristics among society expectations for students of Thai higher education institutions, and 3) to study management

about students' Thainess characteristics in Thai higher education institutions. The data were collected by using in-depth interview 15 persons from lecturers and administrators of Chulalongkorn University, Kasetsart University and Srinakharinwirot University, including Thai arts and culture experts. By purposive sampling and analyzed by using analysis content.

The research results were found that: 1) Thainess characteristics among society expectations for students of Thai higher education institutions consisted of 3 aspects: conception, conducts and conscious 2) Thainess characteristics among society expectations for students of Thai higher education institutions were effected from 3 factors: strength of family institution, intercultural popularity and evolution of technologies and 3) Management about students' Thainess characteristics in each Thai higher education institution still appear, but depends on institution identity and appreciation of administrators.

Keywords: characteristic, Thainess, student, society expectations

บทนำ

ความเป็นไทย ถือเป็นสิ่งสำคัญที่คนไทยทุกคนต้องหวงแหนและรักษาไว้ ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (Paraminthra Maha Bhumibol Adulyadej, Phrabat Somdet Phra, 1994) ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่สมาคมนักศึกษาไทยในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปีพุทธศักราช 2537 ความว่า “ความเป็นไทยนั้นเป็นสมบัติอย่างหนึ่งที่มีค่าประดับโลกอยู่ ไม่ควรที่ใครจะละเลยทำลายเสีย เพราะจะทำให้สูญเสียสมบัติมีค่าขึ้นไป คนที่จะรักษาความเป็นไทยได้มั่นคงที่สุด และเหมาะสมที่สุดไม่มีใครอื่นนอกจากคนไทย เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะอยู่ ณ แห่งไหนใด คนไทยมีหน้าที่ต้องรักษาความเป็นไทยเสมอ ทั้งทางวัตถุ ทางจริยธรรม และปัญญา”

ทว่า เมื่อสังคมไทยก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ระบบข่าวสารและการติดต่อที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญทางเทคโนโลยีนี้ได้ส่งผลให้ผู้เรียนที่เกิดในช่วงหลังปี ค.ศ. 2000 เริ่มมีวิถีชีวิตรูปแบบของการดำเนินชีวิต การติดต่อและการสื่อสารกับบุคคลรอบข้างที่แตกต่างจากคนรุ่นก่อน เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่ได้รับประสบการณ์จากเทคโนโลยีที่หลากหลายมากจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เข้ามาสู่ชีวิตของผู้เรียนตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก จึงเป็นผลให้สื่อและอุปกรณ์เหล่านี้มีอิทธิพลต่อลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์ของคนรุ่นใหม่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเยาวชนเหล่านี้ เมื่อพวกเขาเข้าสู่ระบบการศึกษาจึงมีความรู้ความเข้าใจเรื่องข้อมูลดิจิทัล สามารถที่จะติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายสังคมได้อย่างกว้างขวางตั้งแต่ระดับบุคคลในสังคมเดียวกันไปจนถึงระดับนานาชาติ (Boyd, C. M., & Ellison, N. B., 2008) ในขณะที่สังคมไทยปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าก้าวไกลด้วยสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเอื้อต่อผู้เรียนยุคใหม่ในการเฝ้าหาความรู้ข้ามประเทศ แต่ทางตรงกันข้าม คุณค่าในความเป็นพลเมืองและชนชาติในประเทศกลับเสื่อมถอยลงอย่างน่าใจหาย ก่อเกิดเป็นวิกฤตการณ์การขาดจิตสำนึกในความเป็นไทยของพลเมืองซึ่งนับเป็นภัยคุกคามต่อสังคมไทยทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ในผู้คนในสังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา แม้จะมีนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยโดยนับเป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญ แต่ภาพสะท้อนสังคมจะเห็นได้ว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านดังกล่าวยังไม่ได้ประสิทธิผลเท่าที่ควร โดยสภาพปัญหาการขาดคุณลักษณะความเป็นไทยในนิสิตนักศึกษา ซึ่งถือเป็นกลุ่มประชากรที่เป็นกำลังสำคัญในอนาคตของชาตินั้นมีมาอย่างต่อเนื่องและนับวันจะยิ่งเป็นปัญหาที่ลุกลาม ดังหลักฐานที่ปรากฏในการศึกษา

เกี่ยวกับความเป็นไทยของหน่วยงาน และนักวิชาการต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (Office of the Education Council: ONEC., 2009) ที่ได้ทำการสำรวจความรู้สึกรู้จักเด็กไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาชาติ พบว่า เด็กไทยมีความรู้สึกรู้จักในความเป็นไทยต่ำที่สุด โดยมีเด็กไทยเพียงจำนวนร้อยละ 38 เท่านั้นที่รู้สึกภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันรามจิตติ (Ramajitti Institute, 2005) ที่ทำการสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเยาวชนในเรื่องชีวิตกับความเป็นไทย และพบว่าทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการใช้ชีวิตตามวิถีไทยเป็นไปในทิศทางที่แย่ลง อาทิ การใช้ภาษาไทย มารยาทไทย ทัศนคติต่อค่านิยมไทย มุมมองเอกลักษณ์ไทยและสังคมไทย เปรียบเทียบเคียงกับแนวคิดของ สมพงษ์ จิตระดับ (Chitradub, S. 2008) ในสรุปการบรรยายเรื่อง “วิกฤตเยาวชนไทยในยุคปัจจุบัน” ที่ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยจะแย่ลงเรื่อย ๆ ในอีก 10-15 ปีข้างหน้า ปัญหาจะหนักหน่วงขึ้นจนถึงขั้นวิกฤต เนื่องจากการศึกษาพบว่าเด็กในยุคปัจจุบันจำนวนร้อยละ 90 มีคุณลักษณะหรืออุปนิสัย ก้าวร้าว หมกมุ่นเรื่องเพศ ติดเกม มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมลดลง และเด็กไทยจะเป็นเด็กที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย โดยเฉพาะวัฒนธรรมเลียนแบบนักร้อง ดาราเกาหลี และดารา นักร้องญี่ปุ่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการกลืนความเป็นไทย วัฒนธรรมดี ๆ ของไทยให้ลดน้อยลงเหลือประมาณร้อยละ 30 เท่านั้น นั่นจึงอาจหมายความว่าในอนาคตเด็กไทยอาจจะเหลือเพียงรู้จักการไหว้ พูดภาษาไทย หรือแค่อำนาจเงินสกุลบาทไทยเท่านั้น เปรียบเทียบเคียงกับแนวคิดของ ผดุง จิตเจื้อจูน (Jitjuejoon, P. 2019) ที่ได้แสดงความคิดเห็นผ่านคอลัมน์ออนไลน์ของสำนักพิมพ์ มติชน หัวข้อ “สถานการณ์ปัจจุบันของเด็กและเยาวชนไทยน่าวิตกในอนาคตน่าเป็นห่วงยิ่ง” โดยนำเสนอข้อมูลให้เห็นภาพเยาวชนไทยในสังคมปัจจุบันว่ามีเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และมั่วสุมกับเพื่อนฝูงชักชวนกันไปในทางที่ผิดเป็นอบายมุข อีกทั้งยังชอบประเด็นการยื่นมือเข้าช่วยเหลือจากสถาบันการศึกษาที่มีครูบาอาจารย์ ซึ่งถือเป็นพ่อแม่ผู้มีพระคุณคนที่สองของเยาวชน ที่จะสามารถช่วยอบรมและขัดเกลาให้เด็กในวันนี้ประพฤติ ดำรงตนอยู่ในระเบียบวินัยตามวิถีไทยเพื่อเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้าได้

จากการศึกษาความเป็นมาและสภาพปัญหาความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสังคมไทยปัจจุบันดังที่กล่าวไปทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงสนใจศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากผลวิจัยไปพัฒนาเป็นแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนทั้งในระดับสังคมและประเทศชาติ อีกทั้งเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งที่สามารถนำไปปรับใช้การบริหารงานด้านพัฒนานิสิตนักศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยตามความโดดเด่นและเชี่ยวชาญอันเป็นอัตลักษณ์ของสถาบันได้อย่างเหมาะสม พร้อมที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทางวิชาการควบคู่ไปกับการมีคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวัง มีความเป็นไทยกระแสนิยมปัจจุบันที่ไม่หลงลืมรากเหง้าความเป็นไทยกระแสหลักในอดีต และพร้อมที่จะอนุรักษ์ สืบสาน และส่งต่อความเป็นไทยให้ยังคงดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยสังเคราะห์คุณลักษณะของความเป็นไทยที่ปรากฏในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษา และ/หรือ งานด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยทั้งในและนอกสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงคุณลักษณะความเป็นไทยในสังคมปัจจุบันที่สังคมคาดหวังให้นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่พึงมีและพึงเป็น โดยใช้ทฤษฎีการเสริมสร้างนิสัยโดยใช้หลักการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม มาร์ดิส และแอสติงส์ (Bloom, B. S., Madaus, G. F., & Hastings, J. T., 1981) เป็นฐานแนวคิดในการศึกษา ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้าน จิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของงานวิจัย โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติในการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความเหมาะสม จากเกณฑ์คุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน จำนวน 12 ข้อ สำหรับผู้สอน และจำนวน 11 ข้อ สำหรับผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเป็นข้อคำถามสัมภาษณ์ใน 3 ด้าน คือ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์คุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended)

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถามผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ โดยข้อคำถามทั้งหมดได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.80-1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจคุณภาพของเครื่องมือแล้วไปเก็บข้อมูล โดยดำเนินการติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย จำนวน 15 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยถอดเนื้อหาคำสัมภาษณ์จากวิดีโอที่บันทึกผ่านโปรแกรมซูม จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำเสนอผลที่ได้เป็นแบบบรรยาย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

การศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษา หมายถึง ลักษณะร่วมของคนในสังคม ทั้งทางด้านจิตใจและการปฏิบัติอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของพลเมืองในสังคมไทยที่มีการสั่งสมมาอย่างยาวนาน เป็นที่ยอมรับร่วมกันว่าดีงาม และเหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนในสังคมในช่วงเวลานั้น โดยนิสิตนักศึกษาผู้ซึ่งถือว่าเป็นพลเมืองและเยาวชนของชาติพึงแสดงออกอย่างเป็นที่ประจักษ์ รวมถึงมีการสืบทอดและส่งต่ออย่างภาคภูมิใจ โดยคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษา ประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านจิตสำนึก

ด้านความรู้ความเข้าใจ ในภาพรวม ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าการมีรากฐานความรู้ความเข้าใจในความเป็นไทยที่ดีจะนำไปสู่ ด้านการปฏิบัติ และด้านจิตสำนึกได้เป็นอย่างดีถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท การมีความรู้ความเข้าใจเป็นเหมือนกับบ่อเกิดแห่งปัญญาในซึมซับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นไทยที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คาดหวังว่านิสิตนักศึกษาจะซาบซึ้งและเห็นคุณค่าจากสิ่งที่บรรพบุรุษส่งต่อ แต่ก็ไม่ได้บังคับว่าจะต้องรับมาและส่งต่อไปยังรุ่นลูกหลานตามขนบเดิมที่ได้รับมา เพราะด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป จึงคาดหวังแค่เพียงให้นิสิตนักศึกษา “รู้รากเหง้าความเป็นมา” โดยมีกระบวนการคิดแบบไทยสมัยใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงวัฒนธรรมในอดีตมาโยงปัจจุบันโดยเลือกปรับใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งความรู้ความเข้าใจเหล่านี้ต้องได้รับการสั่งสอนบ่มเพาะตั้งแต่เด็กโดยผู้ให้ข้อมูลต่างให้น้ำหนักว่าความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเป็นไทยจะต้องเริ่มเรียนรู้และเข้าใจมาจากการอบรมบ่มเพาะของสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ถัดมา ด้านการปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนต่างเห็นว่าเป็นด้านที่สะท้อนถึงคุณลักษณะความเป็นไทยออกมาได้เด่นชัดที่สุด โดยแต่ละท่านก็มีสิ่งที่คาดหวังให้นิสิตนักศึกษาพึงปฏิบัติแสดงออกถึงคุณลักษณะความเป็นไทยที่แตกต่างกันออกไปตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และประสบการณ์ส่วนบุคคล แต่สิ่งร่วมกันที่ถือเป็นคุณลักษณะความเป็นไทยที่คาดหวังให้นิสิตนักศึกษาพึงมีก็คือ เรื่อง “รู้กาลเทศะ” ซึ่งจะนำไปสู่การมีกิริยามารยาท การใช้ภาษา หรือการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมทั้งกับบุคคล เวลา และสถานที่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สุดท้าย ด้านจิตสำนึก ถือเป็นแก่นสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการมีคุณลักษณะความเป็นไทย ซึ่งคุณลักษณะความเป็นไทยทางด้านจิตสำนึกที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คาดหวังให้นิสิตนักศึกษาในยุคปัจจุบันที่พึงมีคือเรื่อง “รู้คุณค่าและภาคภูมิใจ” ในทุกอย่างที่เป็นตัวเอง อาทิ เชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด ถึงแม้จะเป็นสิ่งนามธรรมที่จับต้องได้ยาก แต่ก็สามารถพิจารณาคุณลักษณะความเป็นไทยในด้านความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติประกอบได้ อันจะเป็นกระจุกช่วยสะท้อนคุณลักษณะความเป็นไทยในด้านจิตสำนึกให้เด่นชัดยิ่งขึ้นได้ นอกจากนี้ประเด็นความภูมิใจและยอมรับความเป็นไทยในวิถีชีวิตแล้ว อีกหนึ่งเรื่องที่คุณให้ข้อมูลบางส่วนคาดหวังให้นิสิตนักศึกษาในยุคปัจจุบันพึงมีคือเรื่อง “การเคารพรักษาสถาบันหลักของชาติ” ที่นับวันจะเริ่มถูกละทิ้งความสำคัญลงไป ทั้ง ๆ ที่ถือว่าเป็นจุดศูนย์กลางที่หลอมรวมความเป็นไทยเอาไว้

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดต่างเห็นว่า นิสิตนักศึกษาในยุคปัจจุบันยังคงมีคุณลักษณะความเป็นไทยอยู่ เพียงแต่รูปแบบการแสดงออกอาจถูกปรับหรือเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ช่วงวัย เพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 15 คน อันประกอบด้วย ผู้สอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และ/หรือ กิจการนิสิตนักศึกษา รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยนั้น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการณ์ในการแสดงออกคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันมีด้วยกัน 3 ปัจจัยหลัก คือ ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ความนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ และความเจริญของเทคโนโลยี

ปัจจัยแรก เรื่องความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต่างเห็นตรงกันว่า นิสิตนักศึกษาในสังคมปัจจุบันนี้จะมีคุณลักษณะความเป็นไทยมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับกรอบมโนทัศน์ของแต่ละครอบครัว ที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความตระหนักรู้สิ่งดีงามที่พึงปฏิบัติ โดยคนไทยแต่ก่อนจะถูกเลี้ยงดูและปลูกฝังสิ่งเหล่านี้จากปู่ย่าตายายตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียนเสียด้วยซ้ำ แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไประบบครอบครัวใหญ่ที่อาศัยในบ้านหลังคาเดียวกันก็ได้เปลี่ยนไปตามค่านิยมของสังคมด้วย กล่าวคือ คนในยุคปัจจุบันมักนิยมอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น หรือพักอาศัยเป็นคอนโดมิเนียมหรือห้องพักมากขึ้น จึงทำให้บ้านไม่เหมือนบ้าน และก่อให้เกิดปัญหาช่องว่างการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างรุ่นปู่ย่าตายายไปสู่รุ่นหลาน แต่ทั้งนี้ ข้อมูลนี้เป็นเพียงข้อสังเกตจากประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลบางท่านที่คาดการณ์จากสภาพสังคมปัจจุบันที่เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน รีบร้อน และวิถีการใช้ชีวิตที่เน้นความสะดวกสบายมากกว่าความถูกผิดเท่านั้น หากรุ่นระหว่างกลางทางวัฒนธรรม ซึ่งก็คือรุ่นพ่อแม่สามารถอบรมเลี้ยงดูสิ่งที่ได้ตนรับมาจากรุ่นปู่ย่าตายายได้อย่างเข้มแข็งและในขณะเดียวกันก็อ่อนอ่อนปรับให้เข้ากับยุคสมัย ก็ถือได้ว่าสามารถสืบทอดและส่งต่อคุณลักษณะความเป็นไทยสู่รุ่นต่อไปได้

ปัจจัยต่อมา เป็นปัจจัยเรื่องความนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ กระแสวัฒนธรรมจากต่างชาติทั้งทางฝั่งตะวันตกและตะวันออกล้วนแต่มีอิทธิพลต่อความคิด ความสนใจ และการปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาในยุคปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะเป็นอิทธิพลที่มาจากศิลปินดาราทันสมัย ซีรีส์ เพลง รายการ ด้วยเป็นความแปลกใหม่ ตื่นตาตื่นใจ และดูเป็นสิ่งที่ทำให้ดูทันสมัยและเป็นที่ยอมรับในวงกว้างจากสังคมที่อาศัยอยู่ ซึ่งในประเทศก็เริ่มมีแนวคิดนี้มาตั้งแต่ในอดีตแล้ว จึงไม่แปลกนักหากในยุคปัจจุบันจะมีกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งก็คือนิสิตนักศึกษาชื่นชอบและติดตามศิลปินดาราชาวต่างชาติที่มากขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จนทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นร่วมกันว่า แม้ว่าการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจะมีข้อดี คือทำให้สังคมไม่หยุดนิ่งและก้าวทันโลก แต่ในทางกลับกันก็มีข้อเสีย เพราะหากในสังคมไม่มีรากเหง้าวัฒนธรรมไทยที่แข็งแรงพอ วัฒนธรรมต่างชาติก็อาจจะกลืนกินวัฒนธรรมไทยไปจนสูญสิ้นความเป็นไทยในอนาคตข้างหน้าได้

ปัจจัยสุดท้าย ปัจจัยด้านความเจริญของเทคโนโลยี ผู้ให้ข้อมูลต่างเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า เราทุกคนกำลังอยู่ในยุคสังคมที่อยากได้อะไร อยากทำอะไร ก็ทำได้ง่ายดายเพียงแค่ใช้ปลายนิ้วกดหน้าจอ โทรศัพท์มือถือผ่านแอปพลิเคชันที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแต่ละด้านตามที่ต้องการ ถ้าวัดลึกในประเด็นของการติดต่อสื่อสารถือได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการเพิ่มช่องทางการติดต่อ ไม่ว่าจะเป็นอีเมล โทรศัพท์ สนทนาผ่านแอปไลน์ หรือจะเป็นสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ที่เห็นทั้งหน้าและเสียงอย่างโปรแกรมซูม แต่ละช่องทางผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งต่างจากการ

ติดต่อสื่อสารในสมัยก่อนก่อนที่ช่องทางมีจำกัดมีเพียงการพบเจอ การส่งจดหมายหรือโทรเลขเท่านั้น จึงนับได้ว่าความเจริญของเทคโนโลยีนอกจากจะช่วยทำให้ลดระยะเวลาการติดต่อสื่อสาร อีกนัยหนึ่งคือยังช่วยลดกำแพงระดับความสัมพันธ์ที่จริงจางทางการแต่ช่วยเพิ่มระดับความสัมพันธ์ทำให้ใกล้ชิด สนับสนุนกันได้มากขึ้นอีกด้วย ทว่า เจริญมีสองด้านฉันใด เทคโนโลยีที่เปี่ยมไปด้วยประโยชน์ ก็อาจจะก่อให้เกิดโทษได้เช่นกันหากใช้มันอย่างไม่ได้พิจารณาให้รอบด้าน ในแง่นี้ มีผู้ให้ข้อมูลบางท่านที่แสดงทัศนะถึงโทษของการที่นิสิตนักศึกษาใช้สื่อในยุคออนไลน์จนหลงลืมหรือไม่ได้ให้ความใส่ใจเรื่องของกาลเทศะในการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารให้เหมาะสมกับระดับบุคคล บริบท และเวลา หากงานใช้เทคโนโลยีโดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ

3. การบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

การบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน ในมิติของอาจารย์ผู้สอน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นพ้องต้องกันว่าสถาบันอุดมศึกษาของตนมีการสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านความเป็นไทยอยู่แล้ว เพราะถือเป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง จะมีแตกต่างกันบ้างก็อยู่ในเรื่องนโยบาย ตัวชี้วัด งบประมาณ และภาระงานที่มีจุดเน้นเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา ในด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านความเป็นไทย

มิติของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทั้งในระดับคณะ หน่วยงาน หรือส่วนกลางของมหาวิทยาลัย ต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารจัดการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย โดยทั้งในเชิงโครงสร้างกายภาพและเชิงกระบวนการแต่ละสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยนี้ มีหน่วยงานเฉพาะทางที่ดูแลงานด้านศิลปวัฒนธรรม รวมถึงมีหน่วยงานกลางของกิจการนิสิตนักศึกษาโดยตรง

ส่วนมิติของผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย ต่างสะท้อนภาพบทบาทและหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม โดยเริ่มจากบทบาทของอาจารย์ผู้สอนควรมีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาด้วยการจัดการแผนการสอนที่เหมาะสม มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ดีควบคู่ไปกับการเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางคุณลักษณะความเป็นไทยให้นิสิตนักศึกษาได้ยึดเป็นแบบอย่างทางอ้อม ทั้งในเรื่องการแต่งกาย หรือบุคลิกภาพ โดยไม่บังคับให้นิสิตนักศึกษาต้องทำตาม แต่ให้ดูเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ในวิถีการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม ในด้านของผู้บริหาร ต่างให้ความคิดเห็นว่าการบริหารควรมีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาด้วยการน้อมนำวิสัยทัศน์ พันธกิจหลักทางด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยของสถาบันอุดมศึกษามาปรับใช้ในการบริหารจัดการให้เข้ากับบริบทของยุคสมัย ส่งเสริมความเป็นไทยให้แก่บุคลากรในทุกภาคส่วน และส่วนสุดท้ายคือความคิดเห็นในองค์กรรวมของสถาบันอุดมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันอุดมศึกษา คาดหวังว่าสถาบันอุดมศึกษาจะตระหนักและมุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาด้วยการมีพันธกิจ วิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่แน่วแน่ชัดเจน ไม่ปรับเปลี่ยนไปตามวาระผู้บริหาร เร่งเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยในระดับสากลให้นิสิตนักศึกษามีความรักและภาคภูมิใจความเป็นไทยในบริบทปัจจุบันควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นพลเมืองไทยที่ดีและสมบูรณ์พร้อมทั้งสติปัญญาและจิตใจ

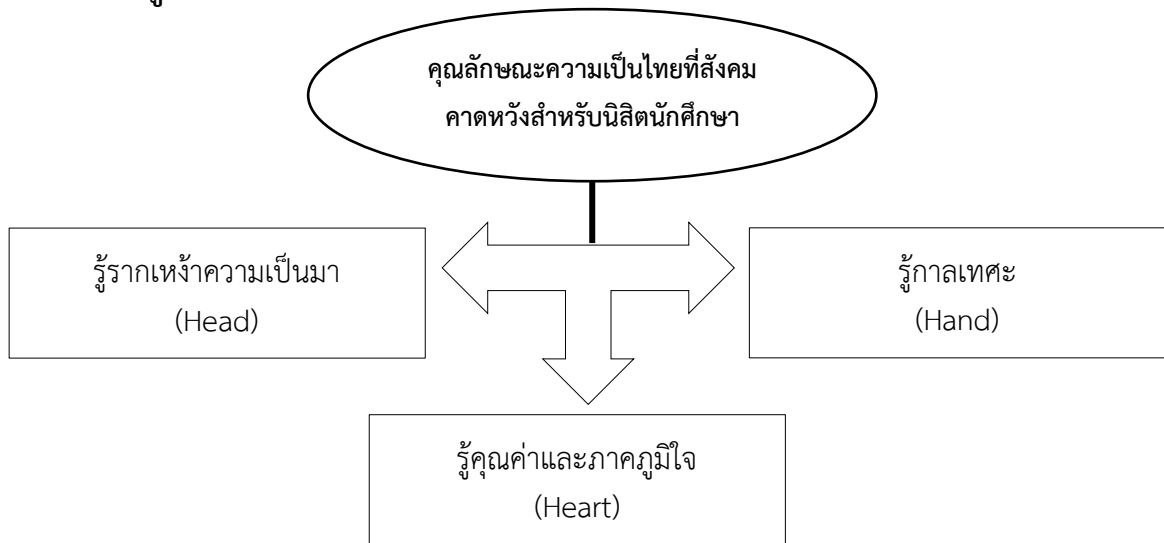
อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันที่ประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านจิตสำนึก สอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยโดยใช้หลักการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม มาร์ตัส และแอสติงส์ (Bloom, B. S., Madaus, G. F., & Hastings, J. T., 1981) ที่เห็นว่าคุณลักษณะเป็นการพัฒนาคุณภาพทางจิตใจ เพื่อโน้มน้าวให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นพฤติกรรมที่ถาวรต่อเนื่องในระยะยาว ไม่ใช่เป็นการพัฒนาชั่วคราว โดยจำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

ส่วนผลการศึกษาด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยที่พบว่าเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ ความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ความนิยมวัฒนธรรมต่างชาติ และความเจริญของเทคโนโลยีนั้น สอดคล้องกับรายงานวิจัยของ นำชัย ศุภฤกษ์ และคณะ (Supparerkchaisakul, et.al. 2014) ที่ทำรายงานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมค่านิยมและวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืนด้วยการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีการรายงานผลว่า กลุ่มเด็กและเยาวชนในสังคมไทยสมัยนี้รับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาปะปนกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอันดีงามที่เคยมีมา จนทำให้ความเป็นไทยเริ่มลดลงไปทุกทีและต้องรีบพัฒนาคุณภาพสังคมไทยอย่างเร่งด่วน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลสำรวจเรื่อง “พฤติกรรมของวัยรุ่นไทย ณ วันนี้” ที่จัดทำข้อมูลสถิติโดยสวนดุสิตโพล (SuanDusitPoll, 2017) ที่ได้รายงานข้อมูลว่า ประชาชนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 75 คิดว่าวัยรุ่นไทยในปัจจุบันเป็นวัยที่น่าเป็นห่วง ด้วยสิ่งมอมเมาและยั่วยั่วที่ได้มาจากการการได้รับอิทธิพลจากสื่อช่องทางต่าง ๆ โดยส่งผลทั้งเรื่อง พฤติกรรมความรุนแรง การมั่วสุมเหล้ายา มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ไม่สนใจการเรียน แต่ที่น่ากังวลใจไม่น้อยก็คือปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนในเรื่องการโดนกระแสวัฒนธรรมต่างชาติกลืนกิน “ความเป็นไทย”

สำหรับผลการศึกษาการบริหารจัดการคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย พบว่าสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยในสถาบันอุดมศึกษาของไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (Sinlarat, Paitoon, 1987) ที่เล็งเห็นว่าการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยในสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นพันธกิจที่สำคัญสำหรับทุกสถาบันอุดมศึกษาที่พึงให้ความสำคัญและดำเนินงานเสริมสร้างให้แก่นิสิตนักศึกษาให้ครอบคลุมทั้งการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การจัดกิจกรรม ตลอดจนการบริหารจัดการองค์กรของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2561 (Ministry of Education Thailand Announcement: Higher Education Standards, 2018) ที่ทุกสถาบันอุดมศึกษาไทยพึงปฏิบัติอย่างเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยทั่วกัน

สรุปองค์ความรู้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย (3H: Thainess)

จากผลวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันที่ค้นพบประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรู้จักรากเหง้าเข้าใจความเป็นมา ด้านรู้กาลเทศะ และด้านรู้คุณค่าและภาคภูมิใจ ซึ่งแทนค่าจากฐานแนวคิดด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการปฏิบัติ และด้านจิตสำนึกนำมาเปรียบเป็นอวัยวะที่สำคัญ ด้วยหลัก 3H : Thainess ดังนี้

Head หมายถึง คุณลักษณะความเป็นไทยในด้านความรู้ความเข้าใจที่สังคมคาดหวังให้นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยรู้จักประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบรรพบุรุษ และประเทศชาติ รวมถึงเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงทางกระแสวัฒนธรรม

Hand หมายถึง คุณลักษณะความเป็นไทยในด้านการปฏิบัติที่สังคมคาดหวังให้นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทยรู้กาลเทศะ ทั้งกับบุคคล เวลา สถานที่ และโอกาส อันจะนำไปสู่ความประพฤติ กิริยามารยาทที่เหมาะสมกับในแต่ละสถานการณ์ที่ต้องพบเจอในสังคมปัจจุบัน

Heart หมายถึง คุณลักษณะความเป็นไทยในด้านจิตสำนึกที่สังคมคาดหวังให้นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย รักและเห็นคุณค่าในความเป็นคนไทย มีความหวงแหนในสิ่งที่ดีงามของประเทศชาติและร่วมกันสืบสานและส่งต่อความเป็นไทยไปสู่รุ่นลูกหลานได้อย่างภาคภูมิใจตามบริบทสภาพสังคมที่เป็นอยู่

ทั้งนี้คุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังให้เกิดในตัวนิสิตนักศึกษาข้างต้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีคุณลักษณะทั้ง 3 ด้านประกอบกัน เหมือนกระบวนการทำงานของในอวัยวะของร่างกายที่จะต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรสร้างการรับรู้และความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ พนักงาน กับนิสิตนักศึกษาในเรื่องของทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ รวมถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นช่องว่างระหว่างวัยและวัฒนธรรม เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและมีความเข้าใจในกันและกันมากขึ้นท่ามกลางกระแสสังคมปัจจุบัน

2. ควรนำไปพัฒนาในงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นไทยที่เท่าทันสถานการณ์สังคมโลก อันเป็นคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ที่ทุกสถาบันอุดมศึกษาควรมี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาที่สังกัดในสถาบันอุดมศึกษาประเภทอื่น

2. ควรศึกษาวิจัยแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นไทยที่สังคมคาดหวังสำหรับนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาไทย

3. ควรศึกษาวิจัยความพึงพอใจในคุณลักษณะความเป็นไทยของนิสิตนักศึกษาในมุมมองของผู้ประกอบกิจการ

References

- Bloom, B. S., Madaus, G. F., & Hastings, J. T. (1981). *Evaluation to Improve Learning*. Handbook II: Affective Domain. New York, NY: Mckey Company.
- Boyd, C. M., & Ellison, N. B. (2008). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of computer-mediated communication*. 13(2): 210-230.
- Chitradub, S. (2008). *Thai youth crisis at present*. Retrieved January 11, 2020, from www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9500000099459
- Jitjuejoon, P. (2019). *The current situation of Thai youth worrisome and more worried in the future*. Retrieved May 26, 2020, from <https://www.matichon.co.th/>
- Ministry of Education Thailand Announcement: Higher Education Standards 2018. (July 20, 2018) *Government Gazette*. Book 135th special 199 ง, p.19-21.
- Office of the Education Council: ONEC. (2009). *A Survey result of Thai youth feelings for finding desired characteristics*. Retrieved July 8, 2020, from www.manager.co.th/
- Paraminthra Maha Bhumibol Adulyadej, Phrabat Somdet Phra. (1994). *Royal Guidance for Thai Students' Association in Japan Under Royal Patronage: February 27, 1994*.
- Ramajitti Institute. (2005). *A survey of Thai youth living culture about "Life and Thainess"*. Retrieved January 11, 2020, from www.ramajitti.com/research_project.php
- Sinlarat, Paitoon. (1987). *Higher Education with Thai Society*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- SuanDusitPoll. (2017). *Thai youth behavior nowadays*. Retrieved January 11, 2020, from https://suandusitpoll.dusit.ac.th/UPLOAD_FILES/POLL/2560/PS-2560-1486861345.pdf
- Supparerkchaisakul, N., Kijtorntam, W., Junprasert, T. & pungposop, N. (2014). *The Development of Promoting Model for Sustainable Behavior Conformability with Thai Value and Culture*. (Research reports). Bangkok: Graduate School of Srinakharinwirot University.

